

Oponentský posudek diplomové práce Lucie Brožové :
„Charakteristické postavení Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku v Evropské unii ilustrované na příkladu britského rabatu“

Je vždy zajímavé číst práci z oblasti evropské integrace, která se zabývá aktuálním tématem, kterým Evropská unie žije nebo které v nedávné době intenzivně prožívala a jež je nadto původní v tom, že k rozboru používá nového (i když známého) metodického přístupu.

To platí pro obhajovanou diplomovou práci Lucie Brožové. Se záměrem práce jsem měl možnost se seznámit na samém začátku, velice mne zaujala a měl jsem také možnost sledovat postup diplomantky v jednotlivých etapách jejího výzkumu. O to s větším zájmem jsem se ujal práce oponenta.

Výjimečné postavení Velké Británie v rozpočtovém hospodaření EU známé jako „rabat“ (jakási „sleva“ při odvodu britského příspěvku do evropského rozpočtu) má delší historii, jak se také v diplomové práci uvádí. Tento požadavek se objevil ještě před tím, než s ním vystoupila Margaret Thatcherová na evropských fórech. Výjimka přijatá ostatními zeměmi ES pro Velkou Británii v roce 1984 byla výsledkem souběhu několika okolností, na něž mohla britská reprezentace v 80. letech s jistým úspěchem poukazovat (protiklad mezi poměrně vysokými odvody do evropského rozpočtu a nízkými příjmy pro britské zemědělce, resp. příjmy ze strukturálních fondů, ekonomické postavení Velké Británie v Evropě). Ale nebyly to výlučně ekonomické důvody, o které se opíraly britské požadavky. Byly to také tradiční britské zdrženlivé postoje vůči evropské integraci, zdůrazňování mezivládního principu v evropské integraci a snaha vymoci si výjimku pro Velkou Británii.

Diskuse kolem britského rabatu se v Evropě znovu dostala do popředí v polovině tohoto desetiletí. Ekonomické postavení Velké Británie se ovšem od té doby změnilo a nebylo možno nadále argumentovat „chudobou“ této země. Co se však nezměnilo, byla vazba britské výjimky na existenci finančně velmi náročné společné zemědělské politiky.

Všechny tyto a další skutečnosti se znovu ukázaly jako aktuální při projednávání nového rozpočtového rámce EU na období 2007-2013. V něm šlo mimo jiné také o to, kde nalézt prostředky, jejichž objem bylo nutno zvýšit s ohledem na nové a chudé členské země přijaté v roce 2004. Bylo jasné, že nazrál čas pro přesuny výdajové struktury evropského rozpočtu. Tím se na světlo znovu dostaly dva dlouho neřešené problémy : co dělat s britským rabatem, který sice nepředstavuje závratnou částku, ale zavedl výjimku, kterou disponuje pouze jedna země. A za druhé : co dělat s neúnosně náročnou společnou zemědělskou politikou, která odčerpává přes 40 % výdajů evropského rozpočtu, přestože operuje ve zcela odlišných podmínkách, než tomu bylo v 50. a 60. letech.

Diplomová práce Lucie Brožové je věnována všem těmto otázkám, kterými žije Evropská unie velmi dlouho a nenachází pro ně východisko přijatelné pro všechny. Její práce zkoumá, jak vůbec vznikl britský rabat a jaký přístup k prosazení britského požadavku použila premiérka Thatcherová, zkoumá dále rabat na pozadí politik uskutečňovaných v EU, hodnotí postoj obou britských politických stran k této otázce. Ve zvláštní kapitole, kterou považuji za zvlášť cenný příspěvek diplomové práce, jsou hodnoceny názory a postoje oslovených evropských politiků k britskému rabatu, získané na základě odpovědí na dotazník zpracovaný diplomantkou (s. 77). Výsledkem je velice podnětný a originální soubor informací, které umožňují seznámení s tím, jak vnímá tento problém politická garnitura v pěti evropských zemích (vedle Velké Británie také Německo, Nizozemsko, Francie a Česká republika) a také

představitelé Evropské komise. Na základě těchto odpovědí si mohla diplomantka ověřit svou základní hypotézu (s. 99) a formulovat odpovědi na úvodní otázky (s.101-103). Ve vlastním závěru je podán vlastní názor autorky na předpokládaný a možný vývoj problému rabatu v nejbližší časové perspektivě (s.105-107).

Mám jedinou výtku : před předložením měla diplomatka práci znovu projít a text redakčně upravit. Tím by odstranila zbytečná opakování stejných vět a stejných konstatování. Např. věta, že Blair byl za své konečné rozhodnutí ve věci britského rabatu označován v zemích EU jako „velký Evropan“, kdežto doma jako „zrádce“, se opakuje v diplomové práci minimálně třikrát. Formální prohřešky tohoto typu lze nalézt na více místech.

Ale to je snad moje jediná kritická připomínka. Chci konstatovat, že Lucie Brožová ve své diplomové práci odpověděla na všechny otázky, které jsou v Úvodu formulovány jako předmět zkoumání (subkap. 8 a 9). Musela přitom k tématu přistoupit nejen z historického, politologického a mezinárodně vztahového hlediska, ale zvládnout rovněž rozpočtovou problematiku, což vyžaduje znalost ekonomie. Navíc, oslovení početné skupiny politické reprezentace vybraných evropských zemí učinilo z předložené diplomové práce originální příspěvek k výzkumu současných trendů evropské integrace.

Ze všech těchto důvodů vyvozují, že Lucie Brožová zvládla zadaný úkol, předložila zralou práci, kterou doporučuji k přijetí. Navrhují, aby diplomová práce byla oceněna známkou „Výborně“.

17.6. 2007

Prof. PhDr. Lenka Rovná, CSc.
Vedoucí katedry ZES
rovna@sw.cuni.cz

